

Zarząd Główny
Pracownia Państwowo-Techniczna
Pracownia i Zakładów Ogrodniczych
POLSKIE OGRODNICTWO
84 Warszawa 053722
ul. Włocławska Nr 11a

EWIDENCJA PARKÓW I OGRODÓW

Raba Niżna - ogód dworski
gm. Mszana Dolna - woj. Nowy Sącz

1621

ARCHIWUM
OŚRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130

Nr inw. 1621

W. 1621 dep.
BIBLIOTEKA
Urząd Ochrony i Konserwacji Zespołu Kult.-Dziedz.
Muzeum Narodowego w Warszawie

ZARZĄD GŁÓWNY
Stowarzyszenie Naukowo Techniczne
Inżynierów i Techników Ogrodnictwa
ZESPÓŁ RZECZOSZNAWCÓW
Warszawa, ul. Warecka 11a

Inwestor: Wydział Ochrony Zabytków
Nowy Sącz
Woj. Konserwator Zabytków

EWIDENCJA PARKÓW I OGRODÓW

R a b a N i ż n a - ogród dworski
/obecnie ogród ośrodka wypoczynkowego
gmina *Mszana Dolna*
woj. Nowy Sącz

ARCHIWUM
OSRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130

Nv inw. 1621

Wykonawcy:

mgr inż. Barbara Michońska
Rzecznawca NOT-SITO nr 125

mgr inż. Włodzimierz Czerniewski
Rzecznawca NOT SITO nr 127

Kraków, październik 1976 r.

M E T R Y C Z K A P A R K U

1. Adres:	miejscowość /dzielnica, ulica nr posesji/ - gmina województwo	
	Raba Niżna	Mszana Dolna Nowy Sącz
2. Nazwa ogrodu:	aktualna - ogród ośrodka wypoczynkowego Huty im. Lenina dawna - ogród dworski	
3. Rodzaj parku i stan jego zachowania:	ogród krajobrazowy, zadbany częściowo, jest w trakcie porządkowania	
4. Czas powstania:	połowa XIX w. /1845 r./; /1830 ?/	
5. Położenie parku:	na północnym skraju wsi	
6. Powierzchnia parku:	ogółem ha: - 1,75 ha	w tym wód w ha - - czy są na niej budynki i jakie - dawny dwór XIX w.; nowy budynek Ośrodka Wypocz.
7. Użytkownik parku:	Huta im. Lenina - Kuchów - Wawa Huta	
8. Czy jest w rejestrze:	data i nr rejestru - A-243	
9. Istniejące dokumentacje /data i autor/:	<p>pomiar sytuacyjno wysokościowy - inwentaryzacja zieleni - spis drzew z 1968</p> <p>plan katastralny 1:2880 w posiadaniu Woj.Arch. Państw. w Krakowie bez naniesienia na plan wykonany przez Piotra Uchla</p> <p>studium historyczne - założenia techniczno ekonomiczne - dla ogrodu w skali 1:1000 oprac. przez Piotra Uchla</p> <p>nie techniczne, branżowe dokumentacje i ekspertyzy - plan rekonstrukcji w skali 1:1000 - prof. L. Liotek 12.01.55 Rejestr Ogólny Parków</p>	
10. Przeprowadzone dotychczas remonty:	po 1968 r. generalny remont dawnego dworu i wybudowanie budynku ośrodka wypoczynkowego	

OGROD DWORSKI W RABIE NIZNEJ

I. Krótka analiza historyczna z podaniem źródeł

1. Ewolucja układu przestrzennego

- Z 1959 r. w skali 1:1000 plan ogrodu /rekonstrukcja/ wykonane przez prof. G.Ciołka. Zeszyt V Rejestr Ogrodów Polskich.
- miejscowość wzmiankowana pod datą 1581 jako królew-szczyzna, którą była do I rozbioru Polski, później wieś prywatna
- własność K.K. Baranowskiej a następnie jej spadko-bierców
- od 1830 r. do 1945 r. własność Homentowskiego
- 1945 r. majątek sparcelowany /50 ha ziemi ornej i kilkaset ha sasu/, a resztówka z ogrodem została przejęta przez Państwowy Fundusz Ziemi przy PPRN w Limanowej. Użytkownikiem był dzierżawca miejscowy chłop.
- po 1968 r. obiekt przejęty przez Hutę im. Lenina na ośrodek wypoczynkowy, którym jest do chwili obecnej.

2. Stare plany: z 1959 plan rekonstrukcji wg prof. G.Ciołka
w skali 1:1000

3. Źródła do dziejów parku:

- Słownik Geogr. Królestwa Polskiego T.9.
- Katalog Zabytków Sztuki
- "Ziemia Limanowska" Wyd. Artystyczno - Graficzne - Kraków 1963 r.
- spis drzew z 1968 r. wykonany przez Piotra Uchla.

II. Charakterystyka stanu istniejącego

1. Układ przestrzenny

Ogród położony jest w Rabie Niżnej, między /od północy/
linią kolejową Limanowa - Rabka, rzeką Rabą, /od południa/.
Od wschodu i zachodu otaczają go pola uprawne.

Całość obiektu w kształcie kwadratu. Ogród zachował swój
charakter w części wschodniej, natomiast część zachodnia
jest niezadrzewiona.

Zachowała się oś kompozycyjna, widokowa prostopadła do
drogi Rabka - Mstana Dolna przechodząca przez oś dawnego
dworu i zakończona amfiteatrem wzniesionym na granicy ogro-
du od strony rzeki.

Doszukać się można trzech wewnątrz ogrodowych utworzonych
ze starodrzewia. Zachowano gazon i drogę wyjazdową wokół
niego.

Obiekt ogródzony od zachodu, północy i częściowo od połud-
nia - siatką stalową na cokoliku. Brama wjazdowa.

2. Skrócona inwentaryzacja dendrologiczna

Skrócona inwentaryzacja istniejącej szaty roślinnej

Nr na planie	Wyszczególnienie	Wiąż- średnicy pnia w cm kość			Uwagi
		do 50	51-90	pow.91	
1	2	3	4	5	6
1.	Acer campestre - - klon polny	2	-	-	OKAZY
2.	Betula Verrucosa - - brzoza brodawkowata	6	-	-	
3.	Betula Verrucosa - - brzoza brodawkowata	-	3	-	

1	2	3	4	5	6
4.	<i>Alnus incana</i> - - olcha szara	7	-	-	
5.	<i>Aesculus hippocastanum</i> - - kasztanowiec biały	5	-	-	
6.	<i>Aesculus hippocastanum</i> - - kasztanowiec biały	-	1	-	
7.	<i>Fraxinus excelsior</i> - - jesion wyniosły	1	-	-	
8.	<i>Picea abies</i> - - świerk pospolity	4	-	-	
9.	<i>Picea abies</i> - - świerk pospolity	-	2	-	
10.	<i>Pinus strobus</i> - - sosna wejmutka				
11.	<i>Populus termula</i> - - topola osika	2	-	-	
12.	<i>Pinus silvestris</i> - - sosna pospolita	-	1	-	
13.	<i>Prunus padus</i> - - czerecha pom.	5	-	-	
14.	<i>Tilia platyphyllos</i> - - lipa szerokolistna	-	2	-	
15.	<i>Quercus robur</i> - - dąb szypułkowy	-	3	-	
16.	<i>Quercus robur</i> - - dąb szypułkowy	-	-	3	
16a.	<i>Quercus robur</i> - - dąb szypułkowy	-	-	2	OKAZY
17.	<i>Robinia pseudoacacia</i> - - robinia akacjowa	1	-	-	
18.	<i>Robinia pseudoacacia</i> - - robinia akacjowa	-	1	-	
19.	<i>Tilia cordata</i> - - lipa drobnolistna	4	-	-	
20.	<i>Tilia cordata</i> - - lipa drobnolistna	-	9	-	2 OKAZY
21.	<i>Tilia cordata</i> - - lipa drobnolistna	-	-	5	3 OKAZY

Występujące gatunki to klony, brzozy, kasztanowce, dęby, lipy oraz z iglaków: świerk i sosny wejmutki.

Jak wspomniano powyżej - wiek drzew ocenia się na 30-60 lat choć trafiają się egzemplarze przeszło 150 - letnie, piękne, które określono jako okazy i postuluje się uznać je za pomniki przyrody.

3. Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego

Jak wspomniano powyżej - zachowała się w stanie pierwotnym część wschodnia ogrodu.

Niektóre drzewa ocenia się na przeszło 150 lat, czyli są to drzewa posadzone przez hr. Homentowskiego w chwili zakładania ogrodu /1830 ?, 1845 r./.

Na terenie znajduje się dwór z 1832 r. murowany, prostokątny, dwukondygnacyjny. Dach mansardowy z czółkami gontowy. Przed zajazdem ganek na dwóch kolumnach. Przy dawnym dworze dobudowany po 1968 r. Budynek Ośrodka Wypoczynkowego Huty im. Lenina w Nowej Hucie.

Wydaje się, że narazie niezadrzewiona i nieurządzona część zachodnia zostanie zrealizowana.

4. Rola obiektu w krajobrazie naturalnym

Obiekt stanowi akcent charakterystyczny na tle masywu leśnego występującego po drugiej stronie rzeki Raby /od południa/.

III. Wnioski dotyczące

1. Granicy ochrony konserwatorskiej

a/ Ogród zachować w dotychczasowych granicach, co jest o tyle łatwe do zrealizowania, że teren jest ogrodzony i posiada gospodarza

Ogród posiada dostateczną otulinę, którą stanowią otaczające go pola uprawne, rzeka oraz masyw leśny.

b/ wskazanym byłoby ograniczenie dalszej rozbudowy ośrodka /w sensie nowych budynków/.

2. Ewentualnej zmiany dotychczasowego sposobu użytkowania

- obecny użytkownik nie prowadzi działalności dewastacyjnej i wydaje się, że zapewnia dostateczną opiekę nad ogrodem.

3. Zakresu niezbędnej renowacji

- wykonać zabiegi pielęgnacyjne w istniejącym zadrzewieniu

- ~~zadrzewieniem~~ korzystnym byłoby wykonanie projektu rekonstrukcji ogrodu przez projektanta terenów zieleni:

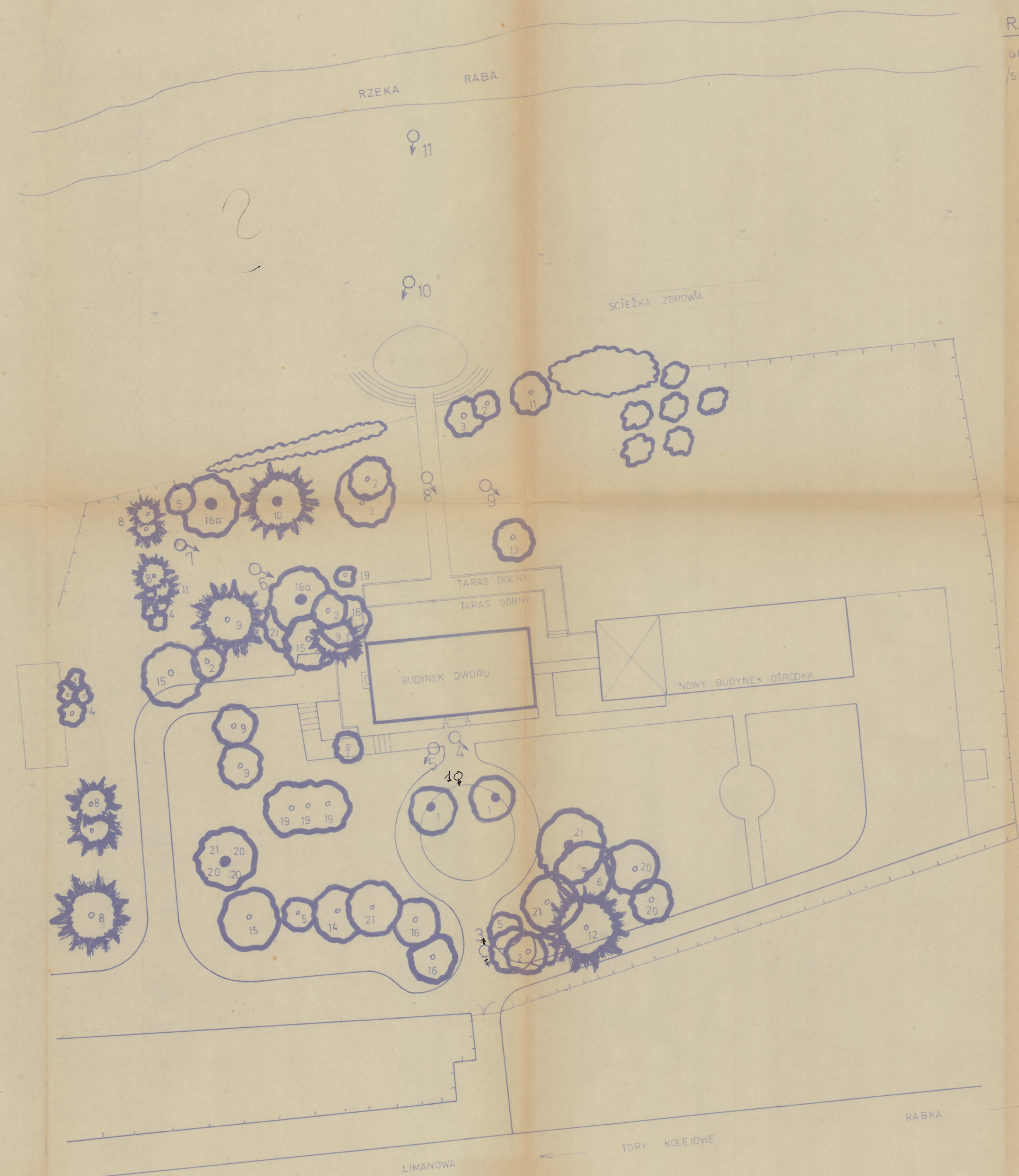
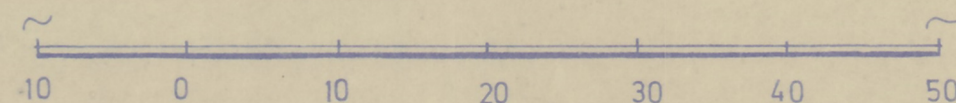
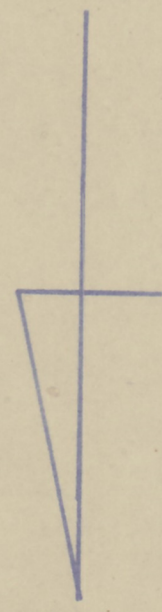
IV. Dokumentacja fotograficzna

- w załączeniu - wykonana w październiku 1976 r. przez mgr inż. Wł. Czerniewskiego.

V. Wniosek końcowy

- ogród obję ochroną konserwatorską, z uwagi na to, by nie dopuścić do dalszej rozbudowy Ośrodka

- postuluje się drzewa oznaczone na sytuacji jako okazy - uznać za pomniki przyrody.

RABA NIŻNA - OGRÓD DWORSKI POW. CA. 175 ha
GMINA WOJ. NOWY SĄCZ.
SZKIC ORIENTACYJNY

LEGENDA

- DRZEWA LIŚCIASTE OKAZY
- DRZEWA LIŚCIASTE
- DRZEWA IGŁASTE OKAZY
- DRZEWA IGŁASTE
- OGRODZENIE

ZARZĄD GŁÓWNY
STOWARZYSZENIE NAUKOWO-TECHNICZNE
INŻYNIERÓW TECHNIKÓW OGRODNICTWA
ZESPÓŁ RZECZOZNAWCÓW WARSZAWA
EWIDENCJA PARKÓW I OGRODÓW
RABA NIŻNA GMINA WOJ. NOWY SĄCZ
WYKONAWCY: MGR INŻ. BARBARA MICHONSKA RZECZOZNAWCA SITO-NOT NR. 125
MGR INŻ. WŁODZIMIERZ CZERNIEWSKI RZECZOZNAWCA SITO-NOT NR. 127

KRAKÓW LISTOPAD 1976 r.

ARCHIWUM
OŚRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130
NN 1621

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11